

M. Kolankinsky

У ДЖЕРЕЛ УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ

Звичайно, що тих три тижні, проведені недавно в Україні, залишаться для нас незабутніми. Подумати тільки, — простяглась ось перед нами вся Україна з Харкова аж по Ужгород, — із закосиченим розцвілми каштанами Києвом, квітучими полтавськими садами, завжди метушливим Львовом й сповітою вже літньою сиззою прекрасною Ялтою!

Цього не забувається. Як і не забувається гарячого стиску рук та близкучих й аж вологих очей сотень нових, чудових друзів. Це неймовірно мило освідлювати собі, що зараз ми стоїмо з ними в одній шерензі, плече біля плеча.

Багато світу довелося нам досі побачити. Навіть і тепер, вже вийхавши з України, ми проїхали ще пів Європи. Бачили багато гарних міст, гір і побережжя, але знайте: країці й багатшої землі, як Україна, немає на світі. Це свята правда!

Журнал "Ми і Світ" видається вже вісімнадцятий рік. З першого номера аж по сьогодні, не зважаючи на кожночасні більш чи менш прихильні настрої по той і по цей бік, ми весь час намагалися не втрачати контакту з джерелами української культури й інформувати про всі прояви українського культурного життя.

Зайнявшись пропагандою українського мистецтва й поширенням мистецьких творів, ми весь час мріяли про те, щоб побіч українського еміграційного мистецтва могли репрезентувати також образотворче мистецтво України. Йдучи по цій лінії, ми прийняли бути першою виставкою Шевченківської графіки, що й допомогло нам привернути до себе увагу культурних кіл України.

Кореспондуючи з мистецькими колами й Українським товариством культурного зв'язку й дружби із зарубіжжем

P. 31, 14-15 Me. 1967

1967

У джерел української культура

9

ними країнами, ми весь час підкреслювали, що нашим бажанням є не тільки діставати мистецькі виставки з України, але також влаштовувати в українських містах виставки українських мистців, які працюють за кордоном.

В березні п. р. ми дістали телеграму, підписану головою Українського товариства культурного зв'язку й головою Спілки художників України, в якій запрошувалось нас прибути в Україну, оглянути мистецькі збірки й обговорити все пов'язане з виставками й закупом картин проблеми.

Бельгійська летунська компанія "Сабена" допомогла нам у цій подорожі, даючи один безплатний летунський квиток в заміну за оголошення на сторінках "Ми і Світ". Тут слід сказати, що літаки "Сабена" справді найкращі й обслуга на них ідеальна. Можемо зовсім широко поручити її нашим читачам.

Нашу туру по Україні й до Москви (щоб поладнати експортні формальності) ми запланували самі ще в Торонті. Інтурист призначив нам т. зв. бізнесову тарифу, за якою ми ще в Канаді заплатили кошти

нашого перебування й транспорту по Радянському Союзі.

Заки вийхати в подорож, ми мали розмову із керівником департаменту Східної Європи в канадському міністерстві закордонних справ в Оттаві, щоб знати ставлення нашого уряду до запланованої нами програми імпортування картин мистців з України та влаштовування обмінних виставок. Ми зустріли велику прихильність і повне схвалення наших задумів. Під час розмови в Оттаві ми дово-рились також про дату куртуазійної візити канадському амбасадорові в Москві, яка й відбулася 12 травня ц. р.

Наше перебування в Україні

Ми обидвое з дружиною прилетіли літаком Аерофлоту з Відня до Києва 3 травня ц. р. на аеродром Бориспіль.

За весь час нашого перебування на терені СССР ми втішалися особливою увагою товариств, які нас запросили, та майже дипломатичними привілеями. Наших речей не перевірювано ні при в'їзді, ні при виїзді з Радянського Союзу.

15 July 67

1967

На летунському двірці в Борисполі нас зустріли представники Українського товариства культурного зв'язку й дружби із зарубіжними країнами, в цьому І. З. Чепига, керівник відділу культури цього ж товариства — мила й інтелігентна молода людина, журналіст по освіті й мистець по обдаруваннях, який був опісля позмінним товаришем у всіх наших подорожуваннях і відвідинах аж до Ужгорода.

Весь час нашого перебування в Україні і в Москві ми жили в готелях Інтуриста.

Наступного дня після прибуття в Київ нас привіняло Товариство культурного зв'язку й дружби із зарубіжними країнами. Присутніми були: Катерина А. Колосова — голова й Келіна Анаст. І. — заступниця голови та керівники всіх відділів товариства. На прийомі були також: голова Спілки художників України Василь Касіян та заступник голови — Микола Глущенко.

Черговим був прийом у Спілці художників України, на якому, побіч згаданих уже голови й заступника голови, був секретар Спілки — Ігор

I. Ворба й керівники поодиноких секцій Спілки.

Під час нашого перебування в Києві нас вітала також у своєму домі Спілка письменників України. Присутніми були: Юрій К. Смолич, О. I. Полторацький, О. М. Підсуха, М. Я. Зарудний та ін.

Відбулася також офіційна візита в заступника міністра культури УРСР, С. К. Кирилової. Був присутній там і В. Ф. Яценко, завідуючий департментом мистецтва.

На цих прийомах і на всіх прийняттях в інших містах України ми обшироно інформували присутніх з культурним життям української еміграції їх з метою нашого приїзду.

На нас ждала вже в Києві виставка картин кількох десятків художників, на якій ми почали складати список праць, що їх хочемо придбати для наших галерей. Нам дано також зможу оглянути кілька десятирічних художників, познайомитись з усією їх творчістю, підібрати з неї нами бажане й намітити цілу низку майбутніх індивідуальних виставок у галереях "Ми і Світ".

З цілою творчістю маєстра Василя Касіяна ми познайомилися на його великій ретроспективній виставці, яка фіксувала в залах музею українського мистецтва, по якій він сам зволив нас проваджувати. Ми були також гостями на вечері в його помешканні. Ми оглянули теж сотні картин маєстра Миколи Глущенка й були приватними гостями його сім'ї, познайомившись там також з інтересною творчістю його сина Олекси.

Ми оглянули декілька різьб і багато фотографій праць Галини Н. Кальченко, голови секції різбарів України. Там познайомилися також із мистцем, драматургом і кіно-режисером, автором чудового пам'ятника Т. Шевченка в Полтаві, І. П. Кавалерідзе.

Побували в майстернях знаменитих графіків В. Г. Літвиненка, О. Г. Данченка, Г. В. Якутовича, О. Ф. Фіщенка, В. С. Куткіна.

Побували в Тетяни Яблонської, яка показала нам картини, що їх готує до чергової виставки — такі ж соняшні, як і сама художниця, закохана в українське народне ми-

стецтво. Ми знайомилися та- кож з її майстерною графікою, якої окрему виставку згодом оглянули у Львові.

Сергій Ф. Шишко, пейза- жист-архітектор; з його творчості ми вибрали чимало пейзажів Києва й історичних пам'яток.

Ми оглянули і музей Українського народного декора- тивного мистецтва у Києво-печерській лаврі (картинна галерея, на жаль, саме ремонтувалась, а в нас не було ча- су скористуватись запрошенням директора — познайоми- тися з галерейними фонда- ми), де багато уваги присвя- тив нам директор Василь Г. Нагай.

Музей нараховує 48.000 експонатів. Тут, як і в Софійському соборі — в му- зею весь час бачите сотні від- відувачів. По золотоверхому Софійському соборі нас опро- ваджував науковий працівник Ірина Головань, знайомлячи нас з технікою реставрації недавно відкритих первісних фресок й показуючи дбайливо бережені нашарування ві- ків.

Саркофаг Ярослава Муд- рого, виставлений у лівому крилі собору, надає музеві характер мавзолею.

У музеї Тараса Шевченка

нас приймала дир. К. П. Дорощенко. Там збережені всі реліквії по Кобзареві, — речі щоденого вжитку, малярське приладдя, оригінали мистецьких робіт, рукописи, перші видання "Кобзаря", пепереклади, пам'ятки культу Шевченка в Україні і поза її межами.

В один з наступних днів ми поїхали автом до Канева, щоб поклонитися могилі Шевченка і скласти у стіл його величного пам'ятника символічний букет, оформленій з квітчастої хустки, що її привезли з Канади. Весняний Дніпро все ще заливав лісок і луки у півдніжжя Канівської гори, надаючи їм це більшої величності. Могила Шевченка — це, мабуть, унікальне місце у світі, непов'язане з релігією, що оповідє таким глибоким, майже релігійним культом. Емоційно воно ледве не дорівнює таким всесвітньо відомим огнищам культу, як Мекка, Фатіма чи Лорд...

* * *

Харків у нашому уявленні — це було залізо-бетонне місто заводів. Насправді ж, воно потоне в зелені, подіб-

но як Полтава, Київ і більшість українських міст.

Порівнюючи з Москвою, вся Україна робить враження величного курорту. Така ж і вдача людей — погідна, деяко повільна, відпочинкова.

Харківський університет хвалиться тим, що він найдавніший університет України. Нас приймав на цьому ректор — Володимир Хоткевич (син письменника Гнати Хоткевича) визначний фізик, в асисті проректора А. Д. Перевозова, проф. Рибалки, проф. Медведєва, проф. Корольовського й доцентів Зіни Голубової, І. Тарновської Петра Коржа.

В Харківському музеї образотворчого мистецтва нас привітав директор Микола П. Роботянов та художники: Л. І. Чернов, П. А. Шинчигана, Олена М. Яковенко, М. С. Сліпченко та ін. Там же влаштовують нам виставки їх мистецьких творів. Ми відвідали також чудовий харківський Благовіщенський собор га пречорі побували в театрі ім. Т. Шевченка (колишній театр Леся Курбаса) на п'єсі Лесі Українки "Камінний господар".

Між Харковом і Полтавою одна родюча рівнина — іде під горбочки й зелень сліє не така темна й глибока, як весь той чорнозем. І тільки аж під саму Полтавою рівнина заходиться, щоб додати ще більшої чарівності цій колиці української літератури. Славиться Полтава й своїм Хрестовоздвиженським собором,

який тяжить Хмельниччину, і прекрасним будинком Земства, який побудував і прикрасив незрівняними народними орнаментами Василь Гр. Кричевський, і чудовим музеєм народного мистецтва, що нині керує мистець Павло М. Горобець, який так прекрасно малює пейзажі Ворскли, і домами-пам'ятниками Котлярецького, і Гоголя, і зарослим сьогодні садами полем Полтавського бою, де з-поміж трав ще візулюють воєнні укріплення...

* * *

Всі чарівні місця світу мають своїх поетів і своїх мальярів. Українська Ялта має Валентину П. Цвєткову, яка власними руками побудувала на обриві гори свою хату-студію і малює соняшні пейзажі

морти на тлі чи не найчарівніших пейзажів світу.

Ми жили три дні на терені Великої Ялти, в санаторії "Україна" в Сімеїзі. За нами сизів верх Ай-Петрі, а перед нами, з-поміж кипарисів синіла безмежна даль Чорного моря. В управі міста нас вітав заступник голови міськвионому інж. М. М. Черненко. Ми пили квас і вино з придорожніх бочок, бачили будинок, де відбулась Ялтинська конференція, оглянули зразковий міжнародний пionерський табір "Артек"...

На заключному засіданні в Товаристві культурного з'язку й дружби із зарубіжними країнами, де побіч згадуваних вже керівників товариства й Спілки художників України, ми мали приємність зустрітися із визначним дослідником історичних пам'ятників України — Григорієм Логвином, ми ціро висловлювали наше захоплення прекрасною творчістю українських мистецтв. "Порівнюючи,

— говорили ми — мистецька творчість еміграції є доволі скромною. Нам годі рівнятись з багатством талантів України. Нічого незвичайного ми

живописцем карпатських погонин. Це він із А. М. Кашаєм супроводили нас до дому-музею не так давно померлого великого закарпатського мистця А. Е. Ерделі, якого дружина дозволила нам оглянути його велику спадщину.

Закарпатські друзі-мистці опроваджували нас по залах Мукачівського замку-музею і ввечорі гостили нас всіма закарпатськими винами в ними мистецьким оформленій винарні. Вони й прощали нас у дальшу дорогу до Праги.

Зворушливим було й те, що попрощати нас в Ужгород прибув також дехто з київських друзів. Спасибі усім за справжню українську гостинність.

Практичні досягнення

Супроводжені керівником відділу культури Українського товариства культурного зв'язку із закордонними країнами, ми відбули ділову розмову з двома директорами Новоекспорту у Москві й одержали виключне право експортувати картини із Радянського Союзу до Канади. Одночасно були узгоджені всі фінансові умови.

Із бачених виставок і перевізнутих по робітнях грацьми вибрали кілька сотень картин українських мистців. Близьким часом вони будуть зібрані в Києві й проглянуті спеціальною офіційною комісією. Після узгодження з нами цін, картини будуть відправлені до нашої галереї.

Підбираючи картини, ми брали до уваги їх мистецьку вартість і одночасно їх тему. Багато там пейзажів українських міст, гір і моря, пам'ятників нашого минулого, таких як Софійський собор, Золоті ворота, львівські шедеври архітектурного будівництва, натюрморти — оперті на українських народних мотивах і т. д. Глядачи з технічного й стилевого боку, то заступлені тут усі роди технік і ледве не усі стилі, за винятком чистого абстрактного.

Ми спільнот заплянували декілька одноосібних виставок. З канадського і радянського боку ми дістали запевнення, що мистці могли буті одержати візи, щоб бути присутніми на виставках.

В принципі прийнято нашу пропозицію, щоб у Києві та інших містах України були

влаштовані виставки праць українських еміграційних мистців.

**

Відвідавши колись нашу галерею, Віталій Коротич писав: "Тут немає галасливої політики . . ."

Не було галасливої політи-

ки і в наших зустрічах та наших розмовах з мистцями України. Було тільки щире, обабічне бажання відкрити ширші горизонти українському мистецтву. І було недекламоване відчуття, що ми рідні брати, не зважаючи на те, що ділять нас моря й ідеології.

М. Колянківський

ЯКІ БУЛИ ГАЗЕТИ

За свідченням історика Йосифа Флавія, прообраз сучасної газети був ще в стародавньому Вавілоні. Спеціально призначенні люди вели записи найважливіших подій і сповіщали про них народ. Римські бюллетені, які запровадив Юлій Цезар, містили короткі протоколи засідань сенату, а також повідомлення про різні події в житті римлян.

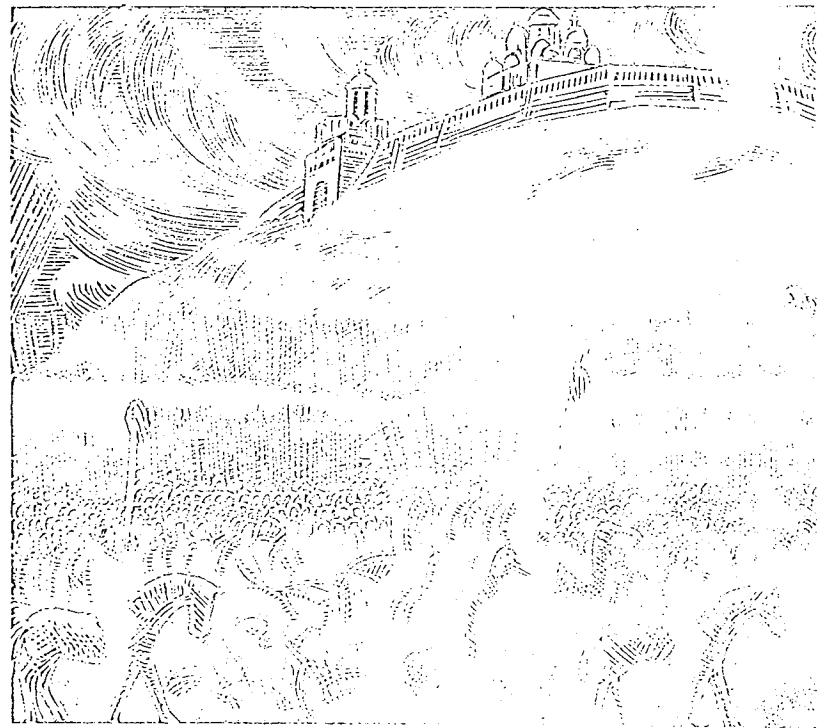
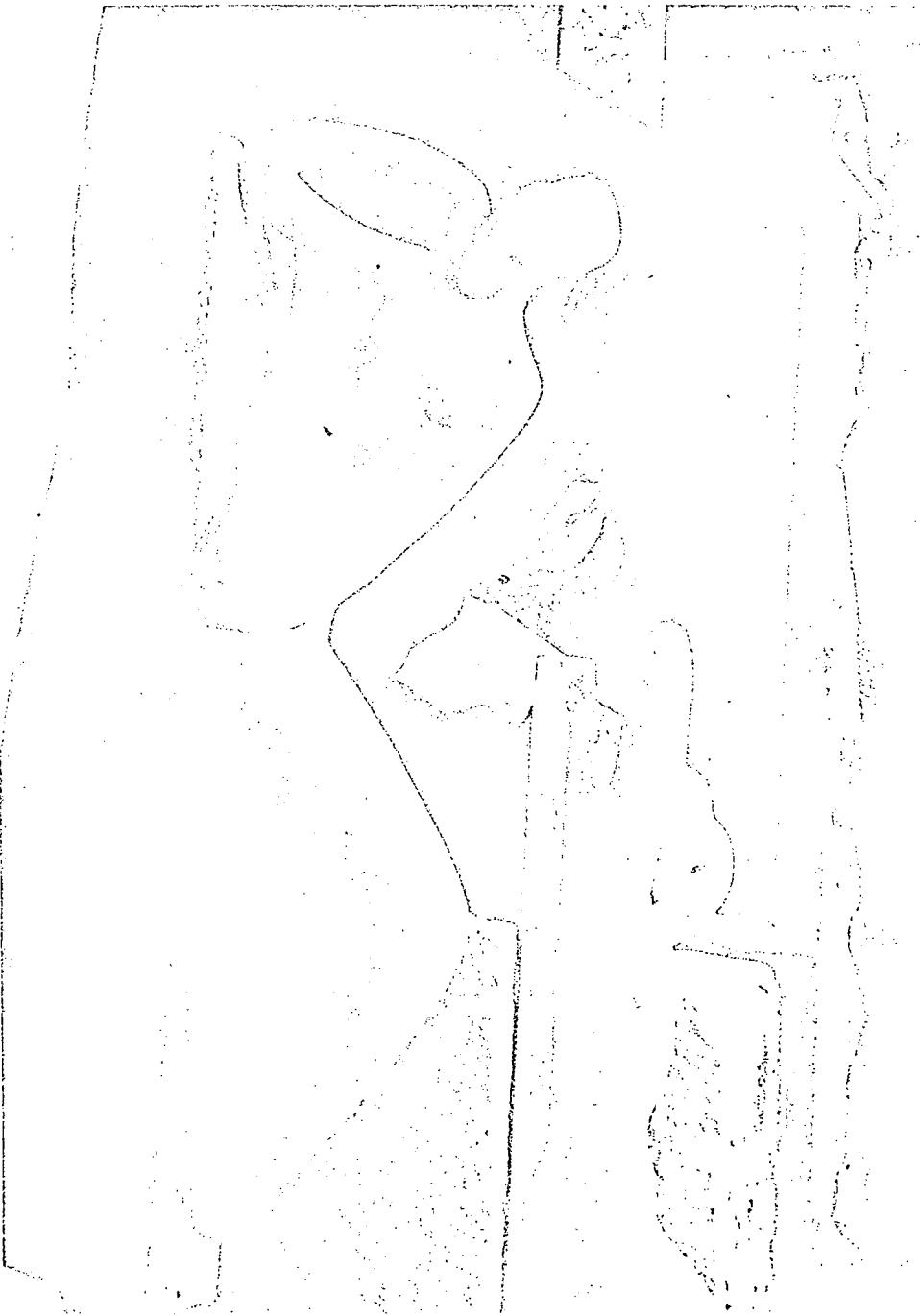
У середині XVI століття в Паризі з'являється перша в Європі писана газета. Невдовзі такі ж вісники почали виходити в Лондоні, Гамбургу, Любеку, Венеції.

Уперше саме слово "газета" виникло в Італії. Там вийшла "Газетт ді Венеція", яка коштувало два сольді, або одну газетту. Венеціанська грошова одиниця давно зникла, а слово залишилося в багатьох європейських мовах.

Серед газет траплялися найдивовижніші. Скажімо, 1831 року в Лондоні якийсь Бертолльд видав газету під назвою "Політична посова хустинка". Друкувалася вона на батистовому полотні; прочитав, виправ — і маєш хустинку. Вийшло всього 144 номери. 1897 року їх повний комплект було продано за 300 фунтів стерлінгів.

Та, звісно, переважна більшість газет — звичайні. Не зважаючи на розвиток радіо й телебачення, вони залишаються в усіх країнах найпоширенішим способом інформації. За відомостями ЮНЕСКО, щодня у світі входить 314 000 000 примірників газет. Тиражі їхні невпинно збільшуються.

Я. Ясинський

MAY - JUNE 1967

МИ І СВІТ

THE UKRAINIAN MAGAZINE
WE AND THE WORLD

Bloomsday prints sparkle with Joyce

By KAY KRITZWISER

Saul Field, Toronto printmaker who can quote you Finnegan's Wake at the drop of his familiar blue beret, is back at work on his latest portfolio, *The Bloomsday Suite*, based on James Joyce's *Ulysses*. In June, Field attended the first international James Joyce Symposium in Dublin.

"I steeped myself in the Joycean air," Field enthused. He walked the streets of Dublin where the Joycean characters walked and lived. "After Dublin, now I can see the whole concept of *Ulysses*. Before I began my portfolio, I researched Joyce for two years. But the Dublin trip was the icing on top of the cake."

Field, whose portfolios *Themes from the Old Testament* and *Legends of French Canada* are in libraries and museums all over the continent, has sponsors for 25 editions of *The Bloomsday Suite*. The portfolio is divided into four sections, four pages to a section. The first section is already finished. As he completes each section, Field delivers them to his sponsors, serial fashion.

On just such a delivery to Tom O'Connell, library director at York University, the idea of going to Dublin for the symposium was planted. "Why not?" said O'Connell. "Why not?" echoed Field — but dubiously. Pressured by O'Connell, Field applied for a Canada Council travel grant and within 10 days, Field was on his way to Dublin.

In London, Field saw the film *Ulysses* but was disappointed with it. "The stream of consciousness concept had been tossed out the window," he said. "What was left was just another dirty film."

The first four prints of *The Bloomsday Suite* include *The Scullery Maid* (Mary Driscoll in the courtroom scene), *Blazes Boylen* and *Molly, the Nymph* and *Leopold Bloom* and *Bella Bello* (the brothel sequence.) On each print is a pertinent Joycean quote in childish lettering. This is the work of Field's six-year-old daughter, Martina, whose *Hansel and Gretel* print recently won in an international competition. "I wanted to get that feeling of innocence that Joyce had and that's what Martina's lettering has."

A LOOK AT THE UKRAINE

Soviet artists work in a system that is alien to the Canadian artists' world, according to Mykola Kolankiwsky, owner of W & W Galleries. For Soviet artists, there is no such thing as the private collector. The Government buys their work and gives it the widest public exposure.

Kolankiwsky and his wife, Olha, went to the Ukraine recently on the invitation of the Ukrainian Artists' Association, a Government-directed agency, and the Society of Friendship and Good Relations with Outside Countries. He was the first art dealer from a non-Communist country to be invited official-

ly by these groups. His visit was approved by Canada's Department of External Affairs.

Kolankiwsky was received in Moscow by members of the Canadian embassy before a tour which included visits to 50 artists in their ateliers, as well as visits to galleries, museums and universities in the Ukraine's important cities. In Kiev, an exhibition including 200 works by 50 painters was put together especially for his visit and he was given the choice of purchase from the collection.

"I saw everything the Ukrainian artists are doing — their official and unofficial work," Kolankiwsky said. "I saw no abstracts but some modern art. The Government supports realistic art, of course, and buys it. Naturally the artists serve a concept that art should serve the state." Art hangs everywhere, in parks, in subways and in and on public buildings.

Soviet artists are favored persons, Kolankiwsky commented. Their art education is Government-sponsored with free tuition, board and room and art materials. After art college, artists receive many commissions and live in preferred accommodation.

"But all the artists expressed one dream to me: to be exhibited in the West," Kolankiwsky said. "They want the prestige of recognition."

He was given every opportunity to buy for next season's exhibitions. The only stipulation was that payment had to be in dollars, not rubles.

A Kiev commission will put an export price on the 300 oil paintings Kolankiwsky chose. The artist will receive the full price, but in rubles. The difference, in dollars, will go to the Government. Kolankiwsky, by agreement, has three months' credit. Then he must pay half the total price. After six months, he can pay the balance or get back his half of the price.

He found works of art in Russia were higher priced than in Canada by about one-third. Oils are seldom allowed out of the country, and only if paid for with dollars.

HART HOUSE ART GALLERY

Three recent graduates of the Ontario College of Art have achieved that blissful plateau: gallery space to show their work. Hart House Art Gallery, which takes its responsibility as a teaching gallery seriously, shows the work of Valentino Laudadio, Bill Frampton and Leslie Richards until Aug. 20. Laudadio leans to hard edge, hard colors, with predictable results in *Volcano*, and much more subtlety in his edgy *Nude Women*. Frampton is entirely devoted to big-shaped canvases and, because he keeps them simple and dramatic as in *Israel*, his idea comes through. Richards, working in collage, makes an unpleasant mess of things in *Three* with rusty bolts glued around a battered license plate, but does much better with his simple pink and white collages. The three may not have set

the world
and drive

At Pollo
ing new ar
astutely re
The new
never look
beside the
chunky br
irony in An
ture of a
Cameron's
Snowballs a
his show n
whimsy go
sight in th
prints by
wrestled wi
bered Imag
these three!

At Centr
collection c
restitution t
ago, unsung
put togethe
Windsor as
tour of Can
first, a cen
ed whereve
with the m
erry than w
who explor
less huddle
boo and th
their anima
of Canadia
like View i
with Tree
Confederat

Otto Ro
of art at
shows six
color pair
landscape
which so
achieve. I
but he al
rather tha

With ti
shows sev
of London
ing manip

The Di
Church G
The Ni
hibition i
the Arts.
The exhib
Ontario C